

บทความวิจัย

ผลของโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ต่อความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเอง ของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา

The Effect of Child Sexual Abuse Prevention Program on Intention to Conduct Preventive Behaviors of Primary School Girls

ศิริรินทร์นา ทศนียรัตน์, พย.ม. (Sirinna Tassaneeyarat, M.N.S.)*

ประนอม รอดคำดี, Ph.D. (Branom Rodcumdee, Ph.D.)**

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา ระหว่างก่อนการเข้าร่วมโปรแกรม หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์

รูปแบบการวิจัย: การวิจัยกึ่งทดลอง แบบกลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา

วิธีดำเนินการวิจัย: กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อายุ 9-12 ปี ที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนสหศึกษาแห่งหนึ่ง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ที่พัฒนาจากแนวความคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura มีการดำเนินกิจกรรม 3 ครั้ง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ มีค่าดัชนีความตรงเท่ากับ .85 มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .77 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาและ Repeated Measure ANOVA

ผลการวิจัย: ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของกลุ่มตัวอย่างภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันทีและระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

* พยาบาลวิชาชีพ หอผู้ป่วยบำบัดวิกฤตทารกแรกเกิด โรงพยาบาลรามารับดี

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุป: โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ส่งผลให้ความสนใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาเพิ่มขึ้นและมีแนวโน้มคงอยู่ในระยะ 4 สัปดาห์

คำสำคัญ: นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา / ความตั้งใจกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเอง / การถูกล่วงละเมิดทางเพศ

Abstract

Purpose: To compare the intention to conduct preventive behaviors of primary school girls before, immediately and 4 weeks after receiving the child sexual prevention program.

Design: Quasi-experimental research using one group time series design.

Methods: Subjects were 30 primary school girls aged 9-12 years from one coeducation school. The experimental instrument was the child sexual prevention program developed based on Self-efficacy theory of Bandura. The intention to conduct preventive child sexual abuse behaviors questionnaire was used to collect data. Its content validity was examined by a panel of experts. Its content validity index was .85 and Cronbach's alpha coefficient was .77. Data were analyzed using descriptive statistics and Repeated Measure ANOVA.

Findings: The intention to conduct preventive behaviors at post-experimental period and 4 weeks after receiving the child sexual abuse prevention program was significantly higher than before receiving the program at the .05 level.

Conclusion: The child sexual prevention program could increase intention to conduct preventive behaviors of primary school girls and it seemed to sustain up to 4 weeks.

Keywords: Primary school girls / intention to conduct preventive child sexual abuse behaviors / Child sexual abuse

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากข้อมูลสถิติของศูนย์พึ่งได้กระทรวงสาธารณสุข ในปี พ.ศ. 2552 พบว่า มีเด็กหญิงมารับบริการมากถึง 12,310 คน และประมาณ 2 ใน 3 ของทั้งหมดถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยร้อยละ 27.1 เป็นเด็กอายุ 10-14 ปี และนอกจากนี้ยังพบว่า ร้อยละ 0.2-0.6 ของการคลอดในวัยรุ่นเกิดจากการถูกข่มขืน กระทำชำเรา (เบญจพร ปัญญาฯ, 2553) จากสถิติจะเห็นได้ว่าเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศส่วนใหญ่นั้นอยู่ในช่วงของวัยเรียนตอนปลาย ซึ่งเด็กวัยนี้มีความพร้อมที่จะพัฒนาด้านต่างๆ เรียนรู้ที่จะไว้วางใจสิ่งแวดล้อมและบุคคลใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา หรือผู้เลี้ยงดูที่ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย (Berk, 1989) แต่พบว่าผู้ที่กระทำล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กนั้น ร้อยละ 90 มักเป็นคนใกล้ชิดหรือผู้ที่เด็กไว้วางใจ (ชลธิชา อึ้งนิงเดช, 2546) และความเป็นเด็กที่ถูกล่วงละเมิดหรือชักจูงได้ง่ายจึงทำให้เด็กขาดความระมัดระวังในการที่จะป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ (Child Sex Abuse Prevention and Protection Center, 2008) เด็กจึงเป็นผู้ถูกกระทำ ส่งผลให้เด็กซึมเศร้า เก็บกด การเรียนตกต่ำ การพัฒนาการทางบุคลิกภาพมีปัญหาทำร้ายตนเอง และตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ (เบญจพร ปัญญาฯ, 2553) ปัญหาและผลกระทบต่อเด็กที่ถูกล่วงละเมิดทางเพศเป็นปัญหาที่สำคัญ การป้องกันมิให้เกิดการล่วงละเมิดทางเพศเป็นวิธีที่ควรที่กระทำอย่างยิ่ง (Tuty, 1992) อย่างไรก็ตาม พบว่าในปัจจุบันเด็กวัยเรียนขาดการรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของสุธิดา กัดทอง (2549) พบว่า ภายหลังได้รับการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เด็กวัยเรียนมีทักษะและรับรู้ความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศเพิ่มขึ้น ดังนั้นการส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่สามารถป้องกันตนเอง

จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ จึงมีความสำคัญไม่เพียงจะช่วยในการเสริมสร้างศักยภาพของเด็กเพื่อป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ แต่ยังเป็นการป้องกันปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มก่อนที่เด็กจะได้รับผลกระทบจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศอีกด้วย (Tang & Yan, 2004) เนื่องจากพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความรู้ตัว (Voluntary behaviors) ดังนั้น เด็กจึงต้องมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรม ซึ่ง Fishbein (2008) อธิบายว่า ความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นยังมีความหนักแน่น แนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมก็จะสูงขึ้น การจะทำนายและเข้าใจพฤติกรรมป้องกันตนเอง (Predict and understand an individual's behavior) จึงต้องใช้วิธีวัดจากความตั้งใจของบุคคล โดยปัจจัยที่จำเป็นและสำคัญที่ทำให้เด็กเกิดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศประการหนึ่งนั้น เด็กวัยเรียนจะต้องมีความเชื่อในความสามารถของตนเองที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ (Fishbein, 2008)

จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า ในต่างประเทศมีการสร้างโปรแกรมอบรมการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศในหลายรูปแบบ เช่น เกมส์ วิดีทัศน์ หรือ การเรียนแบบกลุ่ม (Finklehor et al., 1995) ขณะที่ประเทศไทยนั้น การจัดโปรแกรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดยังมีน้อย (เบญจพร ปัญญาฯ, 2543) ดังนั้น พยาบาลซึ่งถือว่าเป็นบุคลากรที่สำคัญในด้านส่งเสริมสุขภาพ (ยุวดี ภาฯ และคณะ, 2549) ผู้วิจัยในฐานะพยาบาลเด็กจึงได้จัดโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศเพื่อช่วยส่งเสริมให้เด็กนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เกิดทักษะและความสามารถในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ และเป็นการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศโดยการมอบหนังสือการ์ตูนให้นักเรียนนำกลับไปอ่านต่อที่บ้าน เป็นการ

ช่วยให้เกิดความคงทนอยู่ของความตั้งใจปฏิบัติพฤติกรรมใหม่ในการป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ มีความต่อเนื่องในการกระทำพฤติกรรม ซึ่งจะช่วยป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อเปรียบเทียบความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษา ระหว่างก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวทางในการส่งเสริมให้เด็กวัยเรียนมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ อันจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศนั้น ใช้แนวคิดตามแบบจำลองการผสมผสานแนวคิดเชิงทำนายพฤติกรรม (The integrative model of behavioral prediction: IM) ของ Fishbein ซึ่งอธิบายว่า การที่บุคคลจะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายบุคคลจะต้องมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้น โดยหากบุคคลมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมสูงมีแนวโน้มที่จะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายสูง (Fishbein & Yzer, 2003) แต่พบว่ายังมีปัจจัยที่ทำให้บุคคลไม่สามารถกระทำพฤติกรรมตามที่ตนมุ่งมั่นตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นได้ เช่น เมื่อบุคคลมุ่งมั่นตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมายของตนเอง แต่เมื่อพยายามที่จะกระทำพฤติกรรมนั้นอาจพบว่าบุคคลขาดทักษะหรือความสามารถที่จำเป็นหรือมีข้อจำกัดด้านปัจจัยสิ่งแวดล้อมจึงไม่สามารถแสดงหรือกระทำพฤติกรรมนั้นได้ ในทางกลับกัน หากบุคคลไม่มีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นย่อมไม่เกิดพฤติกรรมนั้นอย่าง

แน่นอน และทัศนคติ บรรทัดฐาน การรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสำคัญอย่างมากในการที่เป็นปัจจัยกำหนดความตั้งใจและพฤติกรรมให้มีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับความเชื่อของบุคคลนั้น (Fishbein, 2008) การจะทำนายและเข้าใจพฤติกรรมของบุคคล (Predict and understand an individual's behavior) จึงต้องใช้วิธีการวัดจากความตั้งใจของบุคคล (Fishbein & Yzer, 2003) โดยที่ความตั้งใจในการปฏิบัติพฤติกรรมเกิดจากการประเมินว่าบุคคลจะรับเอาพฤติกรรมใดไว้ขึ้นอยู่กับรับรู้ความสามารถของตน (Efficacy expectation) ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมตามเป้าหมาย (Bandura, 1997) ซึ่งเมื่อบุคคลมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองสูง ย่อมมีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นสูง ดังนั้นหากต้องการส่งเสริมให้เด็กนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะต้องมีการส่งเสริมให้เด็กเกิดการรับรู้ในความสามารถของตนเอง จึงจะเกิดความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมนั้นได้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi-experimental research) ชนิดกลุ่มเดียววัดแบบอนุกรมเวลา (One group time series design)

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนพรหมพิบูลทอง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ สังกัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนสหศึกษา คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) จำนวน 30 คน (Polit & Beck, 2004) โดยกำหนดคุณสมบัติของการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง (Inclusion criteria) ดังนี้

1) เพศหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

- 2) อายุระหว่าง 9-12 ปี
- 3) พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้
- 4) ผู้ปกครองอนุญาตและยินยอมให้เข้าร่วมการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ

1) แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล 2) แบบสอบถามความตั้งใจมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงจาก Children's Safety Knowledge and Skills Questionnaire ของ Kraizer (1986) (อ้างใน Macintyre & Carr, 1999) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 18 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นแบบลิเคิร์ต 3 ระดับ คือ ตั้งใจมาก ตั้งใจปานกลาง และตั้งใจน้อย คะแนนมากหมายถึง มีความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการทดลอง คือ โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวคิดการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura (1997) ร่วมกับการทบทวนวรรณกรรมโดยการศึกษาตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีการจัดกิจกรรมทั้งหมด 3 ครั้ง ครั้งละ 50-60 นาที ทั้งหมด 3 วัน และมีการดำเนินกิจกรรมตามขั้นตอน 4 ขั้นตอน คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) การกระตุ้นทางอารมณ์และร่างกาย

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การหาความตรงตามเนื้อหา ผู้วิจัยนำเครื่องมือวิจัยทุกชุด ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความ

ตรงตามเนื้อหา โดยยึดหลักความเห็นที่สอดคล้องกันร้อยละ 80 ขึ้นไป และคำนวณค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความตั้งใจมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศได้ค่าเท่ากับ .85

ทดสอบความเที่ยงของแบบสอบถามความตั้งใจมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับเด็กนักเรียนหญิงที่มีลักษณะเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .77

การดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ 30 มกราคม 2555 จนถึงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ 2555 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ผู้วิจัยสุ่มจับฉลากรายชื่อนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ของโรงเรียนพรหมพิบูลทอง ทั้ง 3 ห้อง จำนวน 30 คน จากทั้งสิ้น 63 คน จากนั้นผู้วิจัยมีหนังสือขออนุญาตผู้ปกครองในการทำวิจัยให้นักเรียนนำกลับไปขออนุญาตผู้ปกครองเพื่อเข้าร่วมการวิจัย ในการนี้ได้รับการตอบรับอนุญาตทุกคน

2. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มตัวอย่างทั้ง 30 คนในห้องเรียน แนะนำตนเอง สร้างสัมพันธภาพ แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนการทดลอง (Pre-test) โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป และแบบสอบถามความตั้งใจมีพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ

ผู้วิจัยดำเนินโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศตามคู่มือดำเนินกิจกรรมป้องกันตนเอง

จากการถูกล่วงละเมิดทางเพศทั้งหมด 3 ครั้ง ที่ประกอบด้วย การดำเนินกิจกรรมตาม 4 ขั้นตอน คือ 1) การใช้คำพูดชักจูง 2) การได้เห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น 3) ประสบการณ์ที่กระทำสำเร็จด้วยตนเอง และ 4) การกระตุ้นทางอารมณ์และร่างกาย

3. ประเมินผลของโปรแกรมครั้งที่ 1 หลังสิ้นสุดกิจกรรมทันทีและครั้งที่ 2 หลังจากดำเนินกิจกรรม 4 สัปดาห์

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยนี้ได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในคนกลุ่มสหสถาบัน ชุดที่ 1 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 12 มกราคม 2555 (โครงการวิจัยเลขที่ 169.1/54) และขออนุญาตจากผู้อำนวยการโรงเรียนให้ดำเนินการวิจัยรวมทั้งการขอความยินยอมของกลุ่มตัวอย่างและผู้ปกครอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 เปรียบเทียบคะแนนความตั้งใจกระทำพฤติกรรม

ป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศระหว่างก่อนได้รับโปรแกรม หลังได้รับโปรแกรมทันที และระยะ 4 สัปดาห์ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำ (Repeated Measure ANOVA) และเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธี Bonferroni method

ผลการวิจัย

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในระยะก่อนเข้าร่วมโปรแกรม หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที และระยะติดตามผล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($F_{1,24,35.9} = 401.30, p = .00$) และเมื่อทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ในแต่ละช่วงเวลาที่ยึด พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศในระยะหลังได้รับโปรแกรมทันทีและระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ สูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และเมื่อเปรียบเทียบภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันทีและระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการ

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของกลุ่มทดลองในแต่ละช่วงเวลาที่ยึด

Source	SS	df	MS	F	p-value
Between	4756.29	1.24	3842.01	401.30	0.00
Error	343.71	35.90	9.57		

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของกลุ่มทดลอง ก่อนเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ หลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์

	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		ติดตามผล		ความแตกต่าง	ความแตกต่าง	ความแตกต่าง	Std. Error	Std. Error	Std. Error
	(x ₁)		(x ₂)		(x ₃)		ของ	ของ	ของ	(x ₂ -x ₁)	(x ₃ -x ₂)	(x ₃ -x ₁)
ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเอง	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	ค่าเฉลี่ย (x ₂ -x ₁)	ค่าเฉลี่ย (x ₃ -x ₂)	ค่าเฉลี่ย (x ₃ -x ₁)			
ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเอง	31.87	2.49	47.50	4.23	47.07	3.79	15.63*	-0.43	15.2*	0.76	0.29	0.72

(*p < .05)

กระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่แตกต่างกัน ($p > .05$) ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ดังนั้น การจัดโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศส่งผลให้ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที ($\bar{x} = 47.5 \pm 4.23$) และระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ ($\bar{x} = 47.07 \pm 3.79$) สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรม ($\bar{x} = 31.87 \pm 2.49$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศ ไม่แตกต่างจากภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที ($p > .05$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า เด็กนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ มีค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจ

ในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศสูงขึ้น (ตารางที่ 2) ในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศไม่แตกต่างจากภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมทันที (ตารางที่ 2) แสดงให้เห็นว่าประสิทธิภาพของโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศมีผลทำให้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศคงอยู่ในระยะ 4 สัปดาห์ ซึ่งอาจเป็นผลจากการที่เด็กนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาได้รับหนังสือการ์ตูนกลับไปอ่านที่บ้าน จึงส่งผลต่อเนื่องในระยะติดตามผล 4 สัปดาห์ เพราะหนังสือการ์ตูนเป็นสื่อที่ดึงดูดความสนใจแก่เด็กนักเรียน เข้าใจง่าย และตรงประเด็นจึงเป็นรูปแบบที่ส่งเสริมการเรียนรู้และการเก็บจำที่ดี ทำให้เกิดความคงไว้ซึ่งความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เคยเรียนรู้หรือมีประสบการณ์มาแล้วในช่วงระยะเวลาหนึ่ง จึงทำให้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศยังคงสูงต่อเนื่อง โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่สร้างขึ้นโดยใช้แนวคิดการรับรู้ความสามารถของตนเองของ Bandura

เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อความตั้งใจกระทำพฤติกรรมของบุคคลตามแนวความคิดการผสมผสานรูปแบบการทำนายพฤติกรรม (The integrative model of behavioral prediction) ของ Fishbein (2008) ทั้งนี้ กิจกรรมที่สร้างขึ้นมีการเรียนรู้ผ่านตัวแบบ ใช้รูปแบบการดำเนินกิจกรรมที่หลากหลาย มีทั้งการบรรยายโดยผู้วิจัย การอภิปรายกลุ่ม และการแสดงบทบาทสมมุติผ่านตัวแบบที่เป็นตัวการ์ตูน มีข้อความที่กระชับเข้าใจง่าย มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบรรทัดฐานทางสังคมและวัฒนธรรม แม้จะพบว่าในปัจจุบันเด็กวัยเรียนมีการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กได้หลายทาง ทั้งจากครูผู้สอนในโรงเรียนหรือจากสื่อต่างๆ จึงพบว่า เด็กมีความรู้เรื่องการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศอยู่บ้างแล้ว โดยการเรียนรู้ผ่านสื่อต่างๆ ในชีวิตประจำวัน การเห็นตัวแบบหรือประสบการณ์ของผู้อื่น เป็นกระบวนการหนึ่งของเด็กวัยเรียนในการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดย่อยของข้อคำถาม ในการตอบแบบสอบถามความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันตนเองจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศของกลุ่มตัวอย่างก่อนเข้าร่วมโปรแกรม พบว่า ข้อคำถามที่ตอบได้คะแนนน้อย ได้แก่ ข้อคำถาม “ถ้าครูชายให้ไปพบหลังเลิกเรียน นักเรียนตั้งใจว่าจะชวนเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง” โดยตอบว่า ตั้งใจน้อย (ได้ 1 คะแนน) คิดเป็นร้อยละ 64 ทั้งนี้ จากการพูดคุยอภิปรายในประเด็นดังกล่าว นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่าการพบครูตามลำพังไม่จำเป็นต้องพาเพื่อนไปด้วยทุกครั้ง เพราะไม่น่าจะเป็นอะไรเนื่องจากครูเป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนจึงไว้ใจได้ ไม่น่าจะเกิดปัญหาล่วงละเมิดทางเพศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่านักเรียนคิดว่าการกระทำพฤติกรรมดังกล่าวไม่เป็นสาเหตุหรือนำไปสู่สถานการณ์ที่เสี่ยงต่อการถูกล่วงละเมิดทางเพศได้

ภายหลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามได้คะแนนดีขึ้น โดยตอบว่า ตั้งใจมาก ถึงร้อยละ 80 และ ตั้งใจปานกลาง ร้อยละ 20 และในข้อคำถาม “ถ้านักเรียนบอกความลับของนักเรียนแล้วไม่มีใครเชื่อ นักเรียนตั้งใจว่าจะพยายามเล่าให้ใครที่ไว้ใจฟังจนกว่าจะมีใครเชื่อ” ก่อนการทดลอง พบว่า นักเรียนตอบ ตั้งใจน้อย ร้อยละ 50 ตั้งใจปานกลาง ร้อยละ 42.3 และตั้งใจมาก ร้อยละ 7.7 แต่เมื่อหลังสิ้นสุดการทดลอง พบว่า ตอบตั้งใจมาก ร้อยละ 70.42 และตั้งใจปานกลาง ร้อยละ 29.58 จึงสะท้อนให้เห็นว่าเมื่อเด็กบอกความลับของตนแก่คนที่ไว้ใจแล้ว บุคคลนั้นไม่เชื่อ เด็กจะไม่มีความมั่นใจที่จะไปบอกผู้อื่นให้ทราบ แม้ว่าเป็นสิ่งที่ควรทำ แต่เมื่อเข้าร่วมโปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศ นักเรียนหญิงมีการเปลี่ยนแปลงความคิด มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นจึงมีความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมดังกล่าวเพิ่มขึ้น

ผลการศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องกับการศึกษาของศรัณย์พร อังสกุล และรัตนศิริ ทาโต (2551) ที่ศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิง ผลการศึกษา พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษาหญิงหลังได้รับโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนสูงกว่าก่อนได้รับโปรแกรมฯ และสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับความรู้ตามหลักสูตรการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) และการศึกษาของเจตจันทร์ ล้วนเนตรเงิน (2551) ที่พบว่า การฝึกอบรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและเสริมสร้างทัศนคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ มีผลให้การรับรู้ความสามารถของตนเอง ทัศนคติ และความตั้งใจหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมต้น เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

โปรแกรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศส่งผลให้ความตั้งใจในการกระทำพฤติกรรมป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของนักเรียนหญิงชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 เพิ่มขึ้น และมีแนวโน้มคงอยู่ในระยะ 4 สัปดาห์ ดังนั้น จึงควรมีการนำผลการวิจัยไปใช้ในกลุ่มเด็กดังกล่าว และควรศึกษาวิจัย

เกี่ยวกับการป้องกันการล่วงละเมิดทางเพศในเด็กทุกวัย ในรูปแบบการให้ความรู้ที่หลากหลาย และมีระยะเวลาในการศึกษาที่นานขึ้น โดยอาจพิจารณาถึงปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องต่อการป้องกันตนเองจากถูกล่วงละเมิดทางเพศ เช่น การเสริมสร้างทัศนคติในการดูแลรักษาร่างกายของตนเอง การตระหนักในสิทธิของร่างกายตนเอง เป็นต้น

.....

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เจตจันทร์ ล้วนเนตรเงิน. (2551). ผลของการฝึกอบรมพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองและเสริมสร้างทัศนคติต่อการป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ ที่มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง ทัศนคติ และความตั้งใจหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงต่อโรคเอดส์ของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ชลธิชา อิงคณิงเดช. (2546). การตีความพฤติกรรมการล่วงละเมิดทางเพศในหมู่ผู้ปฏิบัติงานภายในองค์กรไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เบญจพร ปัญญา. (2543). โปรแกรมป้องกันการละเมิดทางเพศสำหรับเด็กชั้นประถมศึกษา. วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย, 8(3), 179-188.

เบญจพร ปัญญา. (2553). การทบทวนองค์ความรู้การตั้งครกในวัยรุ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานส่งเสริมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข.

ฟาริดา อิบราฮิม. (2546). ปฏิบัติการพยาบาลตามกรอบทฤษฎีการพยาบาล. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

ศรัณย์พร อังสกุล และรัตนศิริ ทาโต. (2551). ผลของโปรแกรมส่งเสริมสมรรถนะแห่งตนเองต่อความตั้งใจในการใช้ถุงยางอนามัยของนักเรียนอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารพยาบาลสมาคมฯ, 1(1), 34-50.

สุธิดา กลัดทอง. (2549). โปรแกรมสร้างเสริมทักษะการป้องกันการถูกล่วงละเมิดทางเพศของเด็กวัยเรียนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาเอกอนามัย ครอบครัว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ยุวดี ภาษา และคณะ. (2549). สมรรถนะของพยาบาลด้านการสร้างเสริมสุขภาพ (เอกสารอิเล็กทรอนิกส์). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).

ภาษาอังกฤษ

Bandura, A. (1997). *Social learning theory*. New Jersey: Prentice Hall.

Berk, L.E. (1989). *Child development*. USA: Allyn and Bacon.

- Child Sex Abuse Prevention and Protection Center. (2008). *Prevention child sexual abuse: Fact about sexual abuse and how to prevent it*. Retrieved from www.stopitnow.org (สิงหาคม 2553).
- Finklehor, D. et. al. (1995). The effectiveness of victimization prevention instruction: An evaluation of children's responses to actual threats and assaults. *Child Abuse & Neglect*, 19(2), 141-153.
- Fishbein, M. & Yzer, M.C. (2003). Using theory to design effective health behavior interventions. *Communication Theory*, 13 (2), 164-183.
- Fishbien, M. (2008). A reasoned action approach to health promotion. *Medical Decision Making*, 28, 834-844.
- Hein, de V. et. al. (1988). Self-efficacy: The third factor beside attitude and subjective norm as a predictor of behavioral intention. *Health Education Research*, 3(3), 273-282.
- Krizer, s. (1986). Children need to know personal safety program. In M. Nelson & K. Clark (Eds.), *The educator's guide to preventing child sexual abuse*. Sant cruz, CA: Network Publication.
- Macintyre, D. & Alan, C. (1999). Evaluation of the effectiveness of the stay safe primary prevention program for children sexual abuse. *Child Abuse & Neglect*, 23(12), 1307-1325.
- Polit, D.F. & Beck, C.T. (2004). *Nursing research: Principles and methods*, (7th ed.). Philadelphia: J. B. Lippincott.
- Tang, C.S-K. & Yan, E.C. (2004). Intention to participate in child sexual abuse prevention program: A study of Chinese adult in Hong Kong. *Child abuse & Neglect*, 28, 1187-1197.
- Topping, K.J. & Barron, I.G. (2009). School-based child sexual abuse prevention program: A review of effectiveness. *Review of education research*, 79 (1), 431-463.
- Tuty, L.M. (1992). The ability of elementary school children to learn child sexual abuse prevention concept. *Child abuse & Neglect*, 16, 369-384.